

38 ПОМОЩНИК-УЧИТЕЛИ ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК ЩЕ ПРЕПОДАВАТ В БЪЛГАРСКИ УЧИЛИЩА И УНИВЕРСИТЕТИ ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2022/2023 Г.

Дафина Костадинова

Югозападен университет „Неофит Рилски“

Резюме. Статията разглежда полезното сътрудничество в класната стая между учителя по чужд език и носителя на съответния чужд език. С помощта на фондация „Фулбрайт“ помощник-учители от САЩ, придобили бакалавърска степен и с опит като преподаватели, помагат в български училища и университети в часовете по обучение по английски език.

Ключови думи: помощник-учители; училища; университети; обучение по английски език

Попаднали в ситуацията на пандемия и строги рестрикции, които фокусираха вниманието ни върху обучението от дистанция, онлайн преподаване и общуване, ИТ умения, дигиталните технологии в съвременното образование и т.н., сякаш забравихме за традиционните подходи в чуждоезиковото обучение в присъствена форма и в частност – за полезното сътрудничество в класната стая между учителя по чужд език и носителя на съответния чужд език. В това отношение забележим принос в обучението по английски език в България прави Българо-американската комисия за образователен обмен, която е медиаторът между стипендианти на програма „Фулбрайт“ и български училища и университети, които заявяват желание да работят с носители на езика в обучението по английски език. По програма „Фулбрайт“ могат да участват езикови, профилирани, професионални и общообразователни училища, а вече и университети.

В първите дни на септември 2022 г. в София се проведе обучение за новите помощник-учители по английски език, които са спечелили стипендии по програмата „Фулбрайт“, и за техните ментори от български училища и университети от 27 града в България. Традиционно помощник-учителите са базирани в български училища: през 2006 г. в едно софийско училище, а днес – в 65 училища в България. Новото развитие в тази програма е, че вече и български университети могат да участват в нея. Миналата година

пионер бе Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“, който прие помощник-учител по английски език в специалностите *Начална училищна педагогика и чужд език* и *Предучилищна педагогика и чужд език*. Тази година стипендианти по програма „Фулбрайт“ ще работят в Медицинския университет в Пловдив, Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ и Югозападния университет „Неофит Рилски“.

По време на обучението менторите се запознаха със своите асистенти, участваха в презентация, посветена на образованието в САЩ, запознаха се с някои добри практики на междуучилищна работа и сътрудничество, състезания с участието на помощник-учители по Програмата и неправителствени организации, с някои от водещите партньори на Програмата, разискваха евентуални проблеми и споделения опит от предишни години в училищата и в Пловдивския университет.

Обучителните семинари за новодошлите стипендианти бяха богато разнообразни – от запознаване с екипа на Българо-американската комисия за образователен обмен и целта на Програмата в България, до уроци по български език, етикет и норма, българска култура, включваща традиционна българска кухня и български хора, въвеждане в условията на българското общество и начини на общуване, открояване на културните различия между двете страни, изразени в моделите на поведение, езика и неговите изразни средства, философията ни за време, работа, морални ценности и други. Проведени бяха и обучителни сесии, свързани с административната организация на училищата и университетите в България, работа с училищна документация, специфики на работата в клас и провеждане на учебни часове, начина на оценяване в българската образователна система, извънкласни дейности и работа по проекти.

Всички помощник-учители са от САЩ, като минимум изискване към тях е да са придобили бакалавърска степен и да имат опит като преподаватели. Всички кандидати преминават през строг подбор, като търсени качества са преподавателски и международен опит, умения за работа в екип, адаптивност, участие в спортни, културни, благотворителни и различни обществени дейности и др. Приемащите ги институции им осигуряват между 15 и 20 часа седмична натовареност. Всеки помощник-учител има назначен ментор от учебното заведение домакин, който да въведе колегата си в изискванията на училището/университета, средата на работа и преподавателския състав, обучаемите, града и други значими подробности.

Несъмнено едно такова начинание има и своите предизвикателства, дори и рискове, но сътрудничеството в клас и в извънкласните дейности между учител по чужд език и носител на съответния език допринася за

по-високо качество на учебния процес, в който се придобиват, разширяват и осъзнават езикови и културни знания, за които е важен и контактът с носителя на тази култура и език.

38 ENGLISH TEACHING ASSISTANTS WILL TEACH IN BULGARIAN SCHOOLS AND UNIVERSITIES IN THE ACADEMIC YEAR 2022/2023

Abstract. This article examines the useful collaboration in the classroom between the foreign language teacher and the native speaker. With the help of the Fulbright Foundation, assistant teachers from the United States who have earned bachelor's degrees and have teaching experience are helping in Bulgarian schools and universities in English language classes.

Keywords: teaching assistants; schools; universities; English language teaching

✉ **Dr. Dafina Kostadinova, Assoc. Prof.**

ORCID iD: 0000-0002-2466-7980

Scopus Author ID: 56716259900

Department of Germanic and Romance Studies

South-West University "Neofit Rilski"

Blagevgrad, Bulgaria

E-mail: dafinakostadinova@swu.bg